

IN MEMORIAM

U nda nga jeta prof. dr. Hëna Pasho (1941-2025)

Gjuhëtarja e njohur, prof. dr. Hëna Pasho lindi në vitin 1941 në Përmet. Kreu shkollën e mesme pedagogjike “17 Nëntori”, Tiranë, dhe më pas studimet e larta në Universitetin e Tiranës, dega Gjuhë shqipe e letërsi, të cilat i përfundoi me rezultate shumë të larta në vitin 1966. Për 3 vjet punoi si mësuese dhe si drejtuese shkollë në Përmet. Në vitin 1969 fillon punë në Institutin e Gjuhësisë dhe të Historisë, pranë Fakultetit të Historisë dhe të Filologjisë, Universiteti i Tiranës, kurse në vitin 1972 fillon punë në sektorin e terminologjisë pranë Institutit të Gjuhësisë dhe të Letërsisë, Akademia e Shkencave të Shqipërisë, ku punoi deri në vitin 2009, kur doli në pension.

Prof. Hëna Pasho ka qenë një nga studiueset më të spikatura në Albanologji dhe në Institutin e Gjuhësisë deri në kohën që pensionohet, ishte e vetmja femër që mbante titullin “Profesor”. Ajo pati fatin e madh të punonte me akad. Eqrem Çabej, me akad. Mahir Domi, me akad. Androkli Kostallarin, me akad. Jani Thomain, dhe me shumë dijetarë të tjerë, si prof. Lirak Dodbibën, prof. Ferdinand Lekën, prof. Jorgji Gjinarin, prof. Miço Samarën e të tjerë, nga të cilët mësoi shumë.

Prof. Hëna Pasho në vitin 1988 ndoqi “Shkollën verore” të Vjenës (INFOTERM), pranë Qendrës Ndërkombëtare e Terminologjisë, duke pasuruar dhe konsoliduar formimin e vet shkencor.

Fusha saj e ngushtë e studimeve ishte terminografia dhe terminologjia e shkencave shoqërore. Ajo punoi në dhjetëra grupe pune me specialistë e gjuhëtarë për hartimin e 12 fjalorëve terminologjikë normues (shqip-gjuhë të huaja) për disiplinat e ekonomisë, të drejtësisë, të gjeografisë e të anatomisë, që janë vepra kolektive dhe ku ndihmesa e saj si drejtuese dhe si hartuese janë të vlerësuara shkencërisht.

Edhe pas daljes në pension, ajo nuk i ndërpreu asnjë çast marrëdhëniet me Institutin e Gjuhësisë dhe të Letërsisë. Në vitin 2017 Instituti botoi përmbledhjen e saj me artikuj “Probleme gjuhësore të terminologjisë në gjuhën shqipe”.

Këta 4 vjetët e fundit ajo dha ndihmesë të çmuar në pasurimin e Korpusit elektronik për Fjalorin e Madh të Gjuhës shqipe (me 125.000 fjalë e që është në proces përfundimi) me terma nga fusha e financës, e ekonomisë, e bankës etj.

Ajo ka marrë pjesë në projektin ndërkombëtar për hartimin e një fjalori shumëgjuhësh me terma të bibliotekës, në cilësinë e konsulentës gjuhësore për termat shqip, projekt i drejtuar nga Research Development Department National and University Library, Ljubljana, Slovenia.

Ajo është nderuar me Urdhrin “Naim Frashëri” të klasit III dhe me Medaljen “Për shërbime të shquara shtetërore dhe shoqërore”.

Largimi i prof. Hëna Pasho nga jeta krijon një zbrazëti që e ndiejnë jo vetëm të afërmit, por dhe ne ish-kolegët e saj të Institutit të Gjuhësisë e të Letërsisë.

Valter Memisha

TABLE OF CONTENTS

Bardhyl Demiraj	The Slavic Linguistic-Cultural Influence on Gjon Buzuku's 'Missal' – a Scientific-Philological Narrative.....	5
Anila Omari	Classification of Italianisms in Old Albanian (16th-17th centuries): Learned vs. Vernacular Loanwords	57
Tomorr Plangarica	Towards a Broader Space for Discourse Linguistics in Albanian Linguistic Thought.....	83
Evalda Paci	Elements of Biography and Autobiography in the Works of Roman Literature Authors (a view on translations and adaptations).....	129
Rafaela Marteta	Writings on prison: the features of a new literary theme in post-communism.....	141
Abdurrahim Maxhuni	Grammatical - lexical features of the terms within the Dictionary of Legal Terms.....	163

ISSUES AND DISCUSSIONS

Emil Lafa	Orthographic rules that have been overcome by time.....	175
-----------	---	-----

CRITIQUES AND BIBLIOGRAPHY

Anila Kananaj	<i>Studies in theoretical and applied syntax</i> by Prof. Seit Mansaku.....	191
Evalda Paci	Albanological studies in Indo-European studies, philology and contact linguistics; volume in honor of Prof. Bardhyl Demiraj, Albanian Academy of Sciences, Tirana, 2025	201

SCIENTIFIC LIFE

International scientific conference on Albanology and Historical Linguistics (A. Omari)..... 209

Scientific conference "Traces of the Word – Martin Camaj on the 100th anniversary of his birth", Academy of Sciences of Albania, Tirana, December 15, 2025 (E Paci)..... 211

International conference “Phraseology of the Albanian language in the Balkan linguistic area” (A. Lama)..... 215

IN MEMORIAM

Prof. dr. Hëna Pasho (1941-2025) passed away (V. Memisha)..... 219